

FÜGGETLEN RENDESZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 275/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

73/2011. (III. 30.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2010. június 29-én előterjesztett **panaszát** a 2011. március 30-án – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében - megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Debreceni Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, illetve alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2010. június 29-én, elektronikus úton terjesztette elő panaszát, amelyet 2010. szeptember 30-án, a Testület ügyfélszolgálatán, személyes megjelenése alkalmával, majd 2011. február 4-én levélben egészített ki.

1) Beadványában előadja, hogy több eljárás is van folyamatban, amelyekben érintett fél, és úgy érzi, ügyeivel nem foglalkoznak megfelelően. Elmondása szerint 2010. június 28-án délelőtt 10 óra körüli időben feljelentést kívánt tenni a Debreceni Rendőrkapitányságon, de nem hallgatták meg.

Később, 15 és 16 óra közötti időben újra a rendőrkapitányságon járt, amikor is előzetes letartóztatásba helyezték. A panaszos ebbe belenyugodott, de azt súlyosan méltatlannak érezte, hogy rugdosták alatta a széket, és „hülye majom” vagy „majom úr” elnevezéssel

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

illették a rendőrök. Végül ezen történések miatt vonta vissza a feljelentését, és újabb meghallgatást kért.

Kéri, hogy a történetekkel összefüggésben a Testület nyilatkoztassa azt a négy rendőrt, akik a meghallgatását is végezték, és akik ekkor ügyeletesi szolgálatot láttak el. A panaszos hozzáfűzi, hogy a rendőrök neveit nem tudta megjegyezni, illetve nem is mindegyikük azonosította magát.

A panaszos beadványában megjegyzi, hogy az ügy részleteit szóban kívánja előadni.

2) A Testület a panaszost postai úton arra kérte, hogy a panaszban ismertetett eset leírását – a levélben feltett kérdések megválaszolásával – egészítse ki. A panaszostól ezt követően válasz nem érkezett, ugyanakkor a Testület munkatársának 2010. július 16-án, telefonon előadta, hogy a beadványa kiegészítésére megjelölt határidőt nem tudta betartani, de küldi a válaszát.

A panaszostól levél továbbra sem érkezett, azonban időpontot kért a Testület ügyfélszolgálati irodájára, személyes meghallgatásra, ahol 2010. szeptember 30-án megjelent.

Itt elmondta, hogy 2010. június 28-án délelőtt (10 óra körül) azért ment a rendőrségre, hogy szóban feljelentést tegyen. A Debreceni Rendőrkapitányság B. utcai objektumában azonban arra hivatkozással nem vették fel a feljelentését, hogy az ügy nem tartozik a hatáskörükbe és „nincs kinevezve a rendőrkapitány”. Délután visszament a panaszos a rendőrségre, amikor is – emlékezete szerint – T. r. ezredessel találkozott, aki bemutatkozott, megmutatta az azonosítóját, és amikor megtudta, hogy a panaszos miért jár a rendőrségen, „letolta” a rendőröket, amiért nem veszik fel a feljelentést. Utasította őket, hogy pótolják a mulasztást.

A panaszos az előállítással kapcsolatban az alábbiakat adta elő. Egy D. városban található lakóházból vitték be a rendőrök a rendőrkapitányságra, a saját kérésére, a közös képviselővel kialakult vitája után. A fogva tartás ideje alatt a rendőrök először a közös képviselőt hallgatták meg, utána pedig a panaszost, kb. 22 óra körüli időpontban. A meghallgatást végző rendőr, illetve az időközben megjelenő további két rendőr megpróbálta arra kényszeríteni, hogy akarata ellenére aláírja a jegyzőkönyvet. Ennek során a panaszost tetteleg bántalmazták: hüvelykujját kicsavarták, lábát megrúgták.

22-23 óra körüli időben engedték szabadon. A rendőrség épületéből fájós lábbal kellett hazagyalogolnia, holott korábban megígérték, hogy hazaszállítják. Értesíteni szerette volna a fiát is, erre azonban nem biztosítottak lehetőséget.

A fentiek alapján kéri, hogy a Testület panaszát vizsgálja ki.

3) A Testület kérdéseire válaszolva a panaszos levelében a következőket rögzítette.

2010. június 28-án összesen három alkalommal járt a Debreceni Rendőrkapitányságon, de azóta már többször is tett feljelentést. Ez utóbbi feljelentések kapcsán az eljárásokat már le is zárták, azonban a kérdéses esetben egyelőre nem született döntés. A történetek miatt a panaszos panasszal is élt már.

Az említett napon végrehajtott előállítását jogszerűtlennek tartja, bántalmazását pedig „rendőri túlkapásnak”. A bántalmazás kapcsán utal arra, hogy a jegyzőkönyv arról nem tesz említést, hiába is tette szóvá. Az iratot pontosan azért nem akarta aláírni, mert nem az ő elmondása alapján rögzítették. Amikor ezt jelezte, a rendőrök megrugdosták a lábát, azután lökdösve a fogdába vitték, és ott helyezték el. Azt mondták neki, hogy gondolkozzon. Mindezt öt civilruhás rendőr tette, akiknek a nevét és a rendfokozatát a panaszos nem tudja, de úgy véli, a felettesük be tudja azonosítani őket a szolgálati beosztás alapján.

23 óra körüli időben engedték szabadon, amelyet megelőzően egy olyan nyilatkozatot akartak aláírni vele, hogy nem történt bántalmazás, de a panaszos ezt nem volt hajlandó aláírni.

Orvosi látellel a sérüléseiről nem rendelkezik, megjegyzi azonban, hogy mindkét lábában mélyvénás trombózis van, ezért különösen nagy sérelmet okozott neki, hogy négyen rugdosták a lábait, és a székét is két alkalommal kirúgták alóla. Hozzáfűzi, hogy a rendőrök azt mondták neki, Oxfordban végeztek.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) Jelentésük tanúsága szerint a panaszossal szemben a rendőrök 2010. június 28-án 16 óra 15 perckor a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban Rtv) 29. §-a alapján igazoltatást, 31. § (1) bekezdése értelmében – személyi szabadságában korlátozott személlyel szemben – átvizsgálást és a 33.§ (1) bekezdés alapján – szándékos bűncselekmény elkövetésén való tetten érést követően – elfogást hajtottak végre. Az intézkedés során kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

Az intézkedés alapjául szolgáló események kapcsán a rendőrök a következőket rögzítették. Az ügyelet utasítására jelentek meg az I. út 53. szám alatt, ahonnan bejelentés érkezett két személy dulakodásáról. A helyszínen a bejelentő – aki a lakóház közös képviselője – elmondta, hogy a panaszossal valamilyen lakóközösségi kérdés miatt keveredett vitába, amelynek során a panaszos a „falhoz nyomta, majd egy kalapács fej részét a torkához nyomta”. Ezután dulakodni kezdtek, aminek során a panaszos megvágta a bejelentő jobb kezének tenyerét. A helyszínen lévő tanúkat a rendőrök szintén meghallgatták, ők megerősítették a bejelentő előadását. A panaszos ezzel szemben azt állította, hogy nem bántotta a bejelentőt, csak hangosan kiabált vele.

A rendőrök a panaszos előállítása mellett döntöttek, ezért beszállították a rendőrkapitányságra. A jelentés rögzíti, hogy a védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. § (4) bekezdése alapján 16 óra 20 perckor megtörtént. A panaszos az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról tájékoztatást, továbbá az előállítás idejéről igazolást kapott. az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban jogairól és kötelezettségeiről írásos tájékoztatásban részesült a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) 2. §-ának (8) és (9) bekezdése, valamint a Rendőrség

Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás (a továbbiakban: ORFK utasítás) 36/A. §-a alapján.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszos – fent említett jogszabályhelyek alapján végrehajtott – igazoltatása, átvizsgálása és előállítása jogszerű és szakszerű volt, továbbá megfelelt az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményének

2) A rendőrkapitányságon vezetett Fogdakönyv tanúsága szerint a panaszos fogvatartása 2010. június 28-án 17 óra 30 perckor vette kezdetét és 21 óra 20 percig tartott.

3) Az ügyeleti szolgálatban foganatosított rendőri intézkedésekről készített tájékoztató jelentés rögzíti, hogy a panaszost a rendőrök 16 óra 15 perckor állították elő a közös képviselő bántalmazása miatt. A fogvatartás ideje alatt meghallgatták, majd 21 óra 20 perckor bocsátották szabadon.

4) A panaszos előállításáról szóló igazolás tanúsága szerint a panaszos szabadságának korlátozása 16 óra 15 perctől 21 óra 20 percig tartott. Azon szerepel továbbá, hogy az előállított hozzátartozó kiértékelését nem kérte, előállításával és a rendőri intézkedés módjával szemben panasszal nem élt, és elélezést nem kért. Az irat átvételét a panaszos aláírásával igazolta.

5) A rendelkezésre bocsátott iratok tanúsága szerint a bejelentő – vagyis a közös képviselő – feljelentést tett a panaszos ellen, amelyet a rendőrkapitányságon aznap 18 óra 23 perc és 18 óra 50 perc közötti időben készített jegyzőkönyvben rögzítettek.

6) A panaszos meghallgatására a jegyzőkönyv tanúsága szerint 21 óra 1 perctől kezdődően került sor. Mivel a panaszos a történetéről nem kívánt nyilatkozni, a jegyzőkönyvet 21 óra 15 perckor lezárták. A cselekménynél a panaszoson kívül a meghallgatást végrehajtó nyomozó, B. r. zls. volt jelen. Mivel az irat csupán a rendőrség elektronikus rendszerében rögzített és utólag nyomtatott változata az eredeti jegyzőkönyvnek, azon aláírások nem szerepelnek.

7) A rendőrségi iratok rögzítik, hogy 2010. június 29-én, az intézkedés másnapján, 10 óra 30 perckor a panaszos ismét megjelent a rendőrkapitányságon, ahol – nem állapítható meg, hogy milyen ügyben, de – az eljáró rendőrtől felvilágosítást kért és kapott, annak megtörténtét aláírásával igazolta.

8) A Debreceni Rendőrkapitányság vezetőjének válaszlevele az alábbiakat foglalja össze.

A rendőri jelentés tartalmazza, hogy a védelemhez való jog gyakorlására a figyelmeztetés 16 óra 20 perckor megtörtént, a panaszos az előállítás okáról szóbeli tájékoztatást kapott. Az intézkedő rendőrök közrendvédelmi szolgálati ághoz tartoztak, így egyenruhájukon azonosító számmal, névkitűzővel rendelkeztek.

A panaszos meghallgatása csak 21 óra 1 perckor vette kezdetét, mivel ezt megelőzően szükség volt a sértett orvosi vizsgálatára a panaszos által elkövetett cselekmény minősítéséhez (8 napon belül vagy túl gyógyuló-e a sérülés), illetve indokolt volt a sértett jegyzőkönyvi meghallgatása, ami 18 óra 23 perctől 18 óra 50 percig tartott. A nyári szabadságolások miatt

minimális létszámmal szolgálatot teljesítő bűnügyi állomány jelentős leterheltsége mellett csak ezt követően tudta meghallgatni a panaszost, aki utóbb nem tett vallomást.

A panaszost a meghallgatását követően nyilatkoztatták, sérelmet nem jelzett, az előállítás időtartamáról szóló igazolást átvette, és 21 óra 20 perckor sérülés- és panaszmentesen távozott.

Másnap, 2010. június 29-én 10 óra 30 perckor a panaszos ismét megjelent a rendőrkapitányságon, amikor is a Bevetési Osztály panaszfelvevője, P. r. tzls. hallgatta meg, és az intézkedést felvilágosítással zárta le. A betegszabadságon levő panaszfelvevőt a kapitányságvezetőnek nem állt módjában meghallgatni a történetekkel kapcsolatban, de feltehető, hogy a panaszos az előző este történetekkel kapcsolatosan kívánt vallomást vagy feljelentést tenni, és tájékoztatást kaphatott arról, hogy az ügyet megküldték a Debreceni Városi Bíróságra. Azt, hogy a felvilágosítást a panaszos megértette és elfogadta, a dokumentáló nyilvántartás 67. pontjában, az „ügyfél aláírása” rovatban aláírásával igazolta.

9) A Testület az állásfoglalás II. részének 1)-8) pontjaiban foglalt iratok megismerésérét, és a panaszos nyilatkoztatását követően újabb megkereséssel fordult a rendőrséghez.

A Debreceni Rendőrkapitányság vezetőjének válaszlevele a következőket rögzíti.

A panaszos 2010. június 28-án délelőtt feljelentőként nem járt a Rendőrkapitányságon, aznap délután ugyanakkor a kapitányság állományába tartozó rendőrök – ahogyan arról a korábban megküldött iratok is beszámolnak – az előállítását hajtották végre. Az intézkedésre nem a panaszos kérésére került sor, hanem tettenérést követően. Feljelentést tőle nem rögzítettek, meghallgatásáról jegyzőkönyvet vettek fel.

A panaszos által említett T. nevű személy nem dolgozik a Debreceni Rendőrkapitányságon, ezredesi rendfokozatú személy pedig nincs más, csak a kapitányságvezető.

A Testület azon kérdésére, hogy a panaszossal szemben eljáró rendőrök eleget tettek-e az Rtv. 20. §-ában foglalt kötelezettségeiknek, a kapitányságvezető az alábbiakat válaszolta. Az intézkedő rendőrök jelentése tartalmazza, hogy a védelemhez való jog gyakorlására a panaszost 16 óra 20 perckor figyelmeztették, az előállítás okáról pedig szóbeli tájékoztatást adtak. Az intézkedő rendőrök a közrendvédelmi szolgálati ághoz tartoztak, és egyenruhájukon azonosító számmal, névkitűzővel rendelkeztek.

A panaszos meghallgatását követően a rendőrök nyilatkoztatták, ekkor előállításával kapcsolatos sérelmet nem jelzett, panaszt nem terjesztett elő. Ezt támasztja alá a személyes szabadság korlátozásáról kiállított igazolás, amelyet a panaszos egy példányban átvett. A válaszlevél utal továbbá arra is, hogy a panaszost, letéti tárgyai visszavételezését követően, 21 óra 20 perckor sérülés- és panaszmentesen bocsátották el.

A kapitányságvezető rögzíti, hogy a panaszos állításai nem felelnek meg a valóságnak a kihallgatás során vele szemben alkalmazott bánásmód és hangnem vonatkozásában. A panaszos a jegyzőkönyvet önként aláírta, és a figyelmeztetést, miszerint a vallomás megtagadásával nem akadályozza az eljárás lefolytatását, megértette, vallomást nem kívánt

tenni. A panaszost senki sem bántalmazta, az sem az eljáró nyomozónak, sem pedig a rendőröknek nem állt volna érdekében.

Ha a panaszos kérte volna hozzátartozó értesítését annak érdekében, hogy érte menjen, és hazaszállítsa, kérésének az eljáró rendőrök eleget tettek volna. A kapitányságvezető megjegyzi továbbá, hogy az előállított személyeknek a rendőrök nem szoktak olyat ígérni, hogy hazaszállítják őket. Erre a gyakorlatban akkor kerül sor, ha a kihallgatását követően szükséges az érintett lakóhelyén a házkutatás foganatosítása, jelen esetben azonban erről nem volt szó.

A panaszos az előállításán kívül 2010. június 29-én 10 óra 30 perckor járt a rendőrkapitányság épületében, amikor a Bevetési Osztály volt panaszfelvevője meghallgatta, és az intézkedést felvilágosítással le is zárta. Az érintett rendőr meghallgatására nem volt lehetőség, de a kapitányságvezető szerint feltehető, hogy a panaszos az előző este történetekkel kapcsolatosan kívánt vallomást vagy feljelentést tenni, és a panaszfelvevő arról adott neki tájékoztatást, hogy a cselekmény megítélése a bíróság hatáskörébe tartozik, az ügyet kivizsgálásra a Debreceni Városi Bíróságra továbbították, és a panaszos ott tehet majd vallomást. A panaszos a felvilágosítást megértette, és a felvilágosítást elfogadta, amit a dokumentáló nyilvántartás 67. pontjának „ügyfél aláírása” rovatban aláírásával hitelesített.

III.

1) A panaszos sérelmezte, hogy, hogy 2010. június 28-án délelőtt 10 óra körüli időben feljelentést kívánt tenni a Debreceni Rendőrkapitányságon, de nem hallgatták meg, kifogásolja továbbá a gyanúsított kihallgatása során, valamint az előállítása befejezésekor vele szemben tanúsított rendőri bánásmódot. Mindezek ismeretében a Testületnek elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a panaszos által előadott sérelmek közül melyek vizsgálatát végezheti el.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. fejezetében, a Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a Főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”.

Az Rtv. fenti rendelkezése szerint a Testület hatáskörébe tartoznak mindazok a rendőri intézkedések, kötelezettségzegések, mulasztások, stb., amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek keretében a Testületnek lehetősége van arra, hogy az Rtv. IV. fejezetében szereplő, a rendőrség működésének általános elveit és szabályait rögzítő rendelkezések kapcsán vizsgálódása körébe vonjon minden olyan rendőri tevékenységet, amelyet az V. és a VI. fejezetek ugyan nem nevesítenek, de amelynek vonatkozásában a IV. fejezetben foglalt követelményeknek érvényesülniük kell.

Az Rtv. IV. fejezetében szereplő 11. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni. A 11. § (1) bekezdése – a fentebb kifejtettek alapján – olyan általános jellegű rendőri kötelezettséget rögzít, amelynek megsértése esetén helye van a Testület eljárásának akkor is, ha a jogsértés nem az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt rendelkezések alkalmazásával függ össze. Az Rtv.

11. §-án keresztül tehát vizsgálhatóvá válik a rendőrség részéről eljáró személyek olyan tevékenysége is, amely az Rtv.-től eltérő egyéb jogszabályok által rendezett eljárási szabályok alapján zajlik.

A Testület hatáskörének ilyen értelmezése azonban nem biztosít korlátlan lehetőséget a Testület beavatkozására. Töretlen gyakorlata szerint ugyanis a Testület az Rtv. 11. §-a kapcsán csak akkor vizsgál az Rtv. V. és VI. fejezetén kívül eső rendőri aktusokat, amennyiben a panaszolt rendőri intézkedéssel vagy mulasztással szemben speciális jogorvoslatot az adott ügyre vonatkozó eljárási szabályok nem biztosítanak. Ennek megfelelően jelen ügyben azt kellett vizsgálni, hogy állt-e a panaszos rendelkezésére olyan speciális büntető eljárásjogi jogorvoslat, amely az általa állított és sérelmezett jogsértések orvoslására alkalmas.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 172. §-a rendelkezik a feljelentés felvételéről. Az (1) bekezdés szerint „a feljelentést rendszerint az ügyésznél vagy a nyomozó hatóságnál kell írásban vagy szóban megtenni”, a hatóságnak a szóban tett feljelentést jegyzőkönyvbe kell foglalni, továbbá a feljelentést nyomban nyilvántartásba kell venni. A (3) bekezdés értelmében, ha a feljelentést nem a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező ügyésznél, illetve nyomozó hatóságnál tették, a feljelentést ez is köteles átvenni, illetőleg jegyzőkönyvbe foglalni, és az eljárásra jogosultnak megküldeni. Mindezek alapján egyértelmű a büntetőeljárásról szóló törvény azon követelménye, amely megkívánja a nyomozó hatóság közreműködését bármely feljelentés megtételénél. Mivel a Be. 36. §-ának (1) bekezdése értelmében az általános nyomozó hatóság a rendőrség, a feljelentés felvételére elsősorban ezen szerv köteles.

E kötelezettség elmulasztása esetére a Be. 196. §-a biztosít jogorvoslati lehetőséget. Eszerint, akit az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedésének elmulasztása érint, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.

Van tehát olyan sajátlagos büntetőeljárási jogorvoslat, amely alapján a panaszos kifogásolhatta azt, hogy a panaszban megjelölt időben szándéka ellenére nem tudott a rendőrkapitányságon feljelentést tenni. Mivel a kérdéses panasz vonatkozásában a speciális büntetőeljárási szabályok biztosítanak sajátlagos jogorvoslati lehetőséget, a Testületnek a fenti okfejtés alapján a panasz ezen részét nincs hatásköre elbírálni.

A Testület eljárása keretében vizsgálta ugyanakkor a panaszos gyanúsított kihallgatása során, valamint az előállítása befejezésekor vele szemben tanúsított rendőri bánásmódot. Nem értékelte ugyanakkor az előállítás jogszerűségét vagy arányosságát tekintettel arra, hogy a panaszos panaszbeadványában jelezte, hogy az ellen nem volt kifogása, sőt panaszának kiegészítésekor kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy ő maga kérte, hogy vigyék be a rendőrségre. Emiatt a Testület az előállítást nem vizsgálta, bár 2011. februári levelében a panaszos már ezt is jogszerűtlennek minősítette. Tekintettel azonban a panasz előterjesztésére nyitva álló határidőre, és arra, hogy a Testület munkatársa e kérdésben kifejezetten nyilatkozta a panaszost 2010 szeptemberében, a Testület úgy ítélte meg, hogy e kérdésben joghatályosan panasz már nem volt előterjeszhető.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ában foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. § (1) bekezdésében rögzített emberi

méltósághoz és a 70/D. § (1) bekezdése szerinti testi épséghez való alapvető jogait az alábbiak szerint.

2) A panaszossal szemben a gyanúsított kihallgatás során tanúsított bánásmódról a Testület a következő megállapításokat teszi.

A panaszos állításai szerint az eljárási cselekmény végrehajtása során a jelenlévő rendőrök rugdosták alatta a széket, és „hülye majom” vagy „majom úr” elnevezéssel illették. A meghallgatást végző rendőr, illetve az időközben megjelenő további két rendőr megpróbálta arra kényszeríteni, hogy akarata ellenére aláírja a jegyzőkönyvet. Ennek során a panaszost tetteleg is bántalmazták: hüvelykujját kicsavarták, lábát megrúgták. Beadványának kiegészítésében megjegyzi, hogy a kihallgatásról felvett jegyzőkönyv a bántalmazásról nem tesz említést, hiába is tette szóvá a panaszos. Az iratot pontosan azért nem akarta aláírni, mert nem az ő elmondása alapján rögzítették. Amikor ezt jelezte, akkor rugdosták meg a rendőrök a lábát, azután lökdösve a fogdába vitték, és ott helyezték el. Mindezt öt civil ruhás rendőr tette. Orvosi látellel a sérüléseiről nem rendelkezik, megjegyzi azonban, hogy mindkét lábában mélyvénás trombózis van, ezért különösen nagy sérelmet okozott neki, hogy négyen rugdosták a lábait, és a széket is két alkalommal kirúgták alóla.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszos meghallgatására 21 óra 1 perctől kezdődően került sor. Mivel a panaszos a történetéről nem kívánt nyilatkozni, a jegyzőkönyvet 21 óra 15 perckor lezárták. A cselekménynél a panaszoson kívül a meghallgatást végrehajtó nyomozó, B. r. zls. volt jelen. A meghallgatását követően nyilatkoztatták a panaszost, aki ekkor sem panaszt, sem sérülést nem jelzett, a nyilatkozatait rögzítő és az előállítás időtartalmáról szóló igazolást átvette, és 21 óra 20 perckor sérülés- és panaszmentesen távozott. A kapitányságvezető válaszelevelében rögzíti, hogy a panaszos állításai nem felelnek meg a valóságnak a kihallgatás során vele szemben alkalmazott bánásmód és hangnem vonatkozásában. A panaszos a jegyzőkönyvet önként aláírta, és a figyelmeztetést, miszerint a vallomás megtagadásával nem akadályozza az eljárás lefolytatását, megértette, vallomást nem kívánt tenni. A panaszost senki sem bántalmazta.

A Testület úgy ítélte meg, hogy a rendőrök azon magatartása, amit a panaszos állítása szerint tanúsítottak, alkalmas lehetett mind a panaszos emberi méltóságának, mind pedig testi épséghez való alapvető jogának megsértésére.

a) A panaszossal szemben alkalmazott hangnem és kifejezések tekintetében a Testület a következőket rögzíti.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése értelmében „a Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”, míg a 11. § (1) bekezdés rögzíti, hogy „a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni”.

Felhívja továbbá a Testület a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek normatív előírásoknak, mégis alapjaiban határozzák meg a rendőri hivatás értékeit, és erkölcsi iránymutatásul szolgálnak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 5. pontja szerint „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és

mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el”.

A Testület a fenti rendelkezésekre hivatkozással számos korábbi állásfoglalásban is leszögezte már álláspontját, miszerint az intézkedő rendőröktől – mint közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Véleményét – amelyet a konkrét esetben is irányadónak tekint – 64/2008 (VIII. 18.) számú állásfoglalásban az alábbiak szerint foglalta össze. „A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is elsősorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgároknál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházza fel a rendőröket, az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket.”

A panaszos és a rendőrség előadása – ahogyan a fent írtakból egyértelműen kiderül – teljes ellentmondásban van egymással. A rendőrök kifejezetten elutasítják azokat az állításokat, amelyeket a panaszos a kihallgatás során vele szemben alkalmazott hangnem és a megalázó kifejezések használata kapcsán tett.

A Testület utal arra, hogy az Rtv. szerint rendelkezésére álló bizonyítási eszközök köre meglehetősen szűk, az ügyészség rendelkezésére álló eszközök – szembesítés, rendőrök személyes meghallgatása stb. – legtöbbször nem veheti igénybe. A tényállás felderítése során kizárólag a panaszos és az érintett rendőrök nyilatkozata állt rendelkezésére.

A Testület a panaszos és a rendőrség többszöri nyilatkoztatását követően sem volt képes feloldani a fenti ellentmondást, és nem tudta kétséget kizáróan megállapítani az események pontos menetét, ezért arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának megsértése a kihallgatás során vele szemben használt kifejezések és alkalmazott hangnem miatt nem állapítható meg.

b) A panaszos azt is sérelmezte, hogy az eljárási cselekmény során a rendőrök rugdosták a lábát, kirúgták alóla a széket, és kicsavarták a hüvelykujját.

Az Rtv. 16. § (4) bekezdése rögzíti, hogy a rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni.

Nyilvánvaló, hogy amennyiben a rendőrök a panaszos előadása szerint jártak el, megszegték az Rtv. fenti rendelkezését és súlyosan megsértették a panaszos legalapvetőbb jogait.

A kihallgatás során tanúsított rendőri bánásmód kapcsán azonban a panaszos és a rendőrség előadása közötti ellentmondást a Testület az arra alkalmas bizonyítékok hiányában szintén nem tudta feloldani, és nem tudta kétséget kizáróan megállapítani, hogy az események a panaszos vagy a rendőrség állításával megegyező módon zajlottak.

A Testület ezen a ponton újfent kénytelen felhívni a figyelmet arra, hogy az Rtv. szerint rendelkezésére álló bizonyítási eszközök köre meglehetősen szűk. Jelentőséget tulajdonított ezen felül annak is, hogy a lábán keletkezett sérülésekről a panaszos nem tudott orvosi láttelepet vagy bármilyen más orvosi iratot bemutatni.

A Testület így e kérdésben sem volt képes feloldani a panaszos és a rendőrség elmondása közötti ellentmondást, ezért arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos emberi méltósághoz és testi épséghez való alapvető jogainak megsértése a kihallgatás során vele szemben alkalmazott bánásmód kapcsán bizonyítékok hiányában nem állapítható meg.

3) A panaszos végül azt sérelmezte, hogy miután szabadságának korlátozása véget ért – becslése szerint 22-23 óra körüli időpontban – a rendőrség épületéből fájós lábbal kellett hazagyalogolnia, holott korábban azt ígérték neki a rendőrök, hogy hazaszállítják. Értesíteni szeretne volna a fiát is, erre azonban nem biztosítottak lehetőséget.

A panaszos előállításáról szóló igazolás tanúsága szerint a panaszos szabadságának korlátozása 16 óra 15 perctől 21 óra 20 percig tartott. Azon szerepel továbbá, hogy az előállított hozzátartozó kiértesítését nem kérte. Az irat átvételét a panaszos aláírásával igazolta.

A rendőrség a panaszos előadása kapcsán úgy nyilatkozott, hogy ha a panaszos kérte volna hozzátartozó értesítését annak érdekében, hogy érte menjen, és hazaszállítsa, kérésének az eljáró rendőrök eleget tettek volna. A kapitányságvezető megjegyzi továbbá, hogy az előállított személyeknek a rendőrök nem szoktak olyat ígérni, hogy hazaszállítják őket. Erre a gyakorlatban akkor kerül sor, ha a kihallgatását követően szükséges az érintett lakóhelyén a házkutatás foganatosítása, jelen esetben azonban erről nem volt szó.

A Testület a panaszos állítását igazolandó térképen mérte le az intézkedés helyszínének távolságát a Debreceni Rendőrkapitányság épületétől, ami kb. 3 km, és amelyet gyalogosan mintegy 30-35 perc alatt lehet megtenni. A DKV Debreceni Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaság járataival – amelyek a rendőrségről történt elbocsátásakor is közlekedtek – a panaszos ennél kevesebb idő alatt és fáradtság mellett is meg tudta volna tenni a tartózkodási helyéül megjelölt címig az utat.

A panaszos aláírásával látta el továbbá az előállítás időtartamáról szóló igazolást, amelyen szerepel, hogy hozzátartozó értesítését nem kérte.

a) A Testület a panaszos sérelmével összefüggésben utal az Rtv. fent idézett 2. §-ának (1) bekezdésében szereplő általános követelményre, amely szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.” Szükséges továbbá említeni a 17. § (1) bekezdésének előírását is, miszerint „a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.”

A Testület úgy ítélte meg, hogy nem rótt a panaszosra aránytalanul nagy terhet az, hogy az adott körülmények között a hazaszállításáról nem gondoskodtak. Figyelembe véve a földrajzi távolságot, a szabadítás időpontját és azon további lehetőségeket, amelyeket a panaszos a hazajutáshoz igénybe vehetett volna, a Testület az emberi méltósághoz való alapvető jog megsértését nem tartotta indokoltnak megállapítani.

b) Az Rtv. 18. § (1) bekezdése értelmében a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e joggal élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

Jelen esetben a rendőrség által a Testület rendelkezésére bocsátott iratok azt támasztják alá, hogy a panaszos hozzátartozója értesítését szabadságának korlátozása alatt nem kérte. A rendőrség megjegyzi továbbá, hogy ha a panaszos a fogvatartás befejezésekor kérte volna hozzátartozó értesítését annak érdekében, hogy érte menjen, és hazaszállítsa, kérésének az eljáró rendőrök eleget tettek volna.

A Testület a rendőrség hivatkozását elfogadva arra a megállapításra jutott, hogy amikor a rendőrség nyilatkoztatta, a panaszos valóban nem kérte a fogvatartásról hozzátartozója értesítését, ezért ezzel összefüggő mulasztás nem történt. Nem volt ugyanakkor egyértelműen igazolható, hogy a panaszos elbocsátásakor nem jelezte-e a rendőröknek, hogy szeretne szólni a fiának, hogy jöjjön érte. **Mivel ez utóbbi történet kapcsán a panaszosi és a rendőri előadások ellentmondását a Testületnek nem volt lehetősége feloldani, és egyik fél állítása sem volt kétséget kizáróan bizonyítható, arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának a megsértése nem megállapítható.**

IV.

A Testület – mivel a panaszos és a rendőrség többszöri nyilatkoztatását követően sem volt képes feloldani az előadásokban tapasztalt ellentmondást – nem tudta kétséget kizáróan megállapítani a sérelmezett események pontos menetét, ezért arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának megsértése a kihallgatása során vele szemben használt kifejezések és alkalmazott hangnem miatt nem állapítható meg. Hasonló okból jutott ugyanerre a következtetésre a Testület a kihallgatás során a panaszossal szemben alkalmazott bánásmód kapcsán, így emberi méltósághoz és testi épséghez való alapvető jogainak megsértését ebben a vonatkozásban sem tudta megállapítani. A panaszos azon sérelmével összefüggésben továbbá, miszerint fogvatartása idején nem tudta hozzátartozóját értesíteni, a Testület szintén a panaszosi és a rendőri előadások ellentmondását tapasztalta, és – mivel annak feloldására nem volt mód – ugyancsak arra a következtetésre jutott, hogy nem megállapítható a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának a megsértése. Úgy ítélte meg ugyanakkor a Testület, hogy nem rótt a panaszosra aránytalanul nagy terhet az, hogy az adott körülmények között a hazaszállításáról nem gondoskodtak. Figyelembe véve a földrajzi távolságot, a szabadítás időpontját és azon további lehetőségeket, amelyeket a panaszos a hazajutáshoz igénybe vehetett volna, a Testület az emberi méltósághoz való alapvető jog megsértését nem tartotta indokoltnak megállapítani.

A Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszos sérelmére megvalósult jogsértés nem éri el a súlyosság azon fokát, amely indokolta volna az ügy megküldését az országos

rendőrfőkapitánynak, ezért – figyelemmel az Rtv. 93. § (2) bekezdésében foglaltakra – a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2011. március 30.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET